

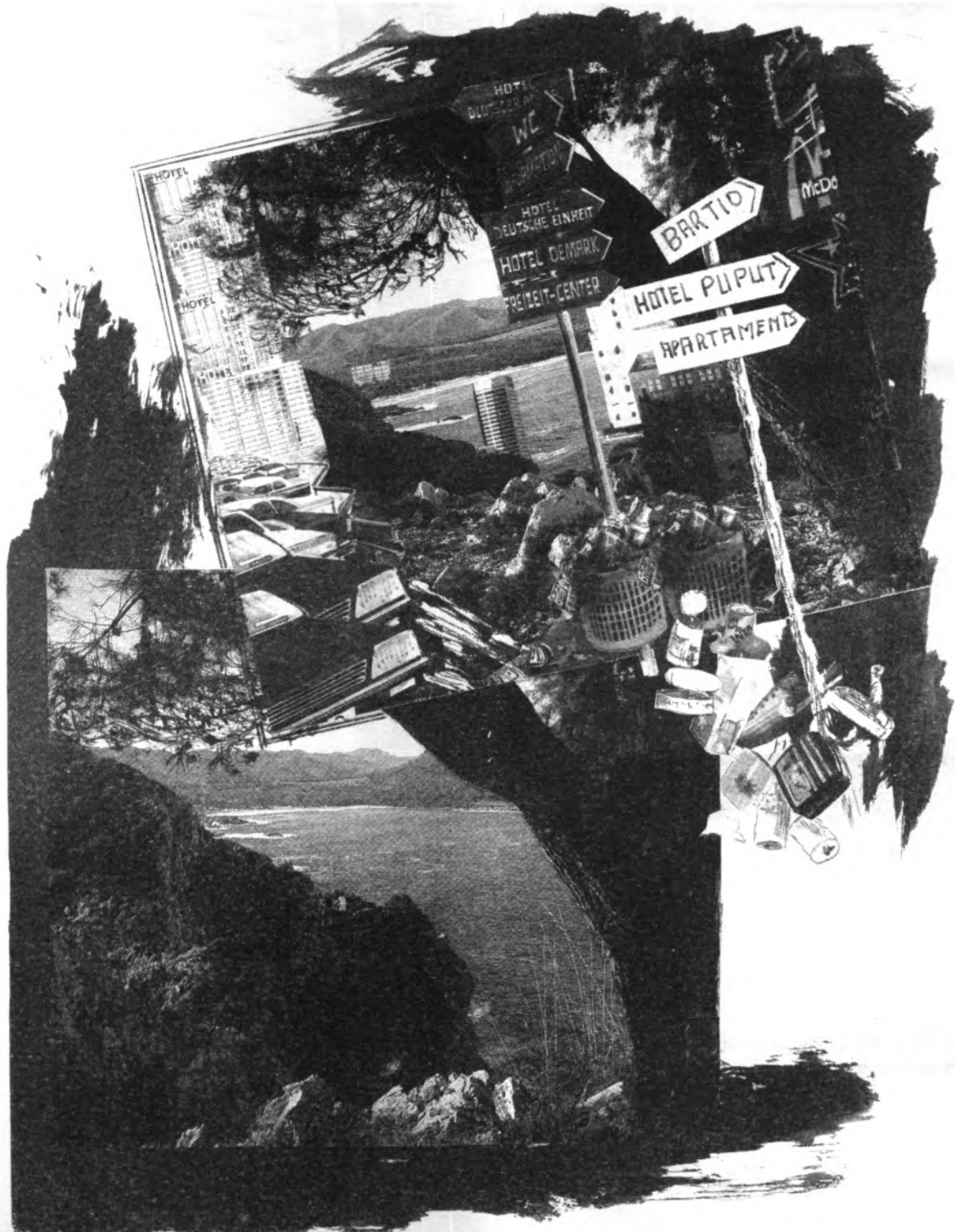
GAP

VERMELL

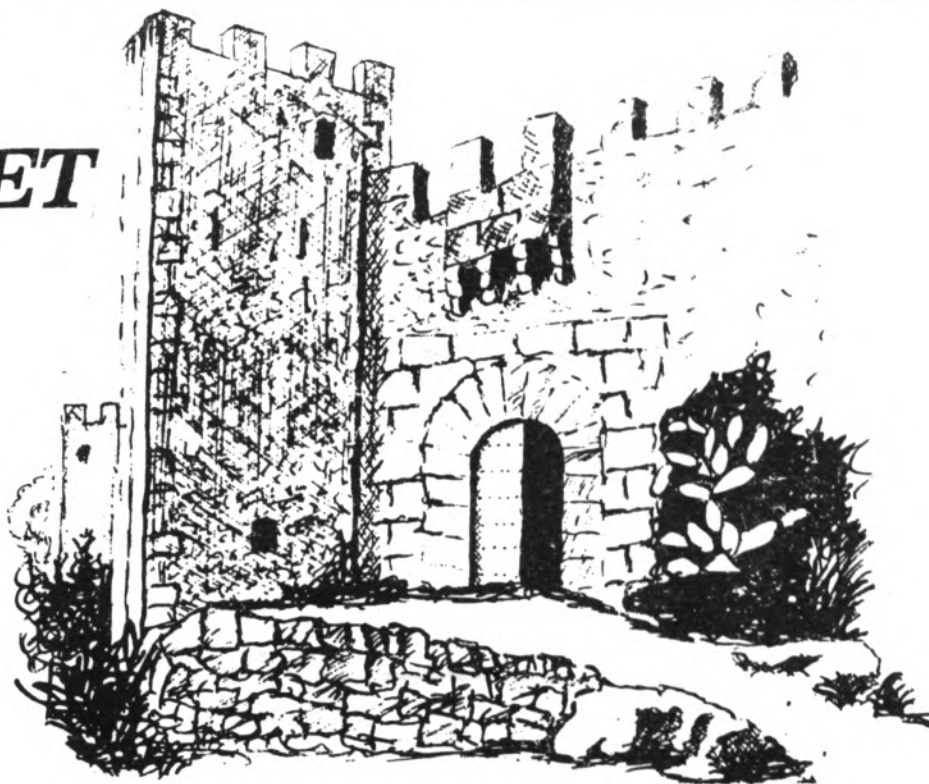
Nº 115

CAPDEPERA - CALA RAJADA

JULIOL 1990

PORTALET

PORTALET DAVALL UN GARROVER

Fa un sol que torra el cul a les llebres i els contertulians s'han arreplegat a l'ombra d'un garrover. Quan el magnetòfon amb gravació controlada per temporitzador es disparà, parlava el Portalà...

- ...a vegades és necessari que les mesures de govern es prenguin dissimuladament i es publiquin sobtadament, a traïció com si diguéssim, perquè es compleixin els fins perseguits per elles. Ja sé que em criticareu aquesta mena d'obscurantisme polític, però hi ha situacions que imposen aquesta manera d'actuar. I si no fixau-vos en el "Decret Cladera", pensat per impedir la construcció de noves places turístiques i que ha produït l'efecte contrari. El més elemental coneixement d'economia, inclús el més elemental sentit comú, ens diu que donant publicitat a mesures d'aquest tipus abans que no tenguin força de llei, s'obtenen resultats contraris als perseguits.

- Què hem de pensar? Que tenim governants betzols? -preguntà l'estudiant.

- De beneits no en tenen ni un pèl! D'això en pots estar ben segur! -exclamà en Cucales.

- Els hotelers no han fet altra cosa que seguir el tipus de conducta racional que dicta el mercat. El problema -continuà el Portalà- és que la persecució individual del benefici no ha dut a una millora del sector, sinó a un excés d'oferta amb efectes negatius sobre el conjunt de la societat.

De tant en tant una brisa suau passa per davall el garrover, moment que els contertulians aprofiten per alenar a fons, sacsejant-se la camisa per desferrar-se la suor, alçar els braços, fer estiraments... i tot amb un intent d'arreplegar el màxim d'oratge possible abans que la bufadeta mori i doni pas al baf feixuc de l'agost.

Ara és l'estudiant qui hi diu la seva.

- Fins enguany vivíem en el millor dels móns. Ningú no es preocupava de les mancances i si algun agosarat aixecava la veu era tractat amb commiseració. S'omplien les butxaques i prou. Que no els venguessin amb romanços!

- Efectivament -afegí el Portalà- hi ha hagut una manca de previsió per part de tots, hem deixat emergat sol al timó i ara que la barca es gronxa una mica tot són presses i correghudes.

- Ningú no es preocupava per la massificació turística, per la formació professional dels treballadors d'hoteleria, per l'excés d'urbanitzacions i la manca d'aigua, per les carreteres, pel medi-ambient -insistí l'estudiant.

- I avui és el president dels hotelers qui encapçala les manifestacions ecologistes -observà el Portalà.

- I ja se sap que no hi ha res pitjor que els conversos -afegí l'estudiant.

- El que deis no ho tenc gaire clar -intervengué en Cucales- però per Cala Rajada les coses no acaben d'anar bé. a la veïnada de davant ca nostra l'hi han donat una setmana de vacances i no sap si acabarà la temporada. Són molts els qui es troben en aquesta situació. Si no hi posen remei tendrem mal hivern...

El magnetòfon no enregistra res. El ventet passa imperceptible entre les branques del garrover. Els contertulians repeteixen les estranyes accions de fa una estona. Es tornen a seure.

- Que anàreu a festa? -preguntà en Cucales- Lo millor, amb diferència, foren les cadires. Aquest sí que és un avanç!

- La millor atracció, amb avantatge, fou la celebració de la victòria alemanya en els campionats de futbol. Quin rebumbori! -és l'opinió de l'estudiant.

- Els qui són d'amirar són els del marathon -digué el Portalà- Són de veure a l'arribada. Quines cares! Això són esportistes i no aquests que cobren un milionada i a més es queixen.

- Llàstima que enguany no vinguessin els Fletaires d'Aragó -es queixà l'estudiant.

- Ara veurem que ens duen per Sant Roc i Sant Bartomeu -contestà el Portalà.

- Els capellans ens fugen -canvià de conversa en Cucales.

- En duran de nous -el tallà en sec el Portalà.

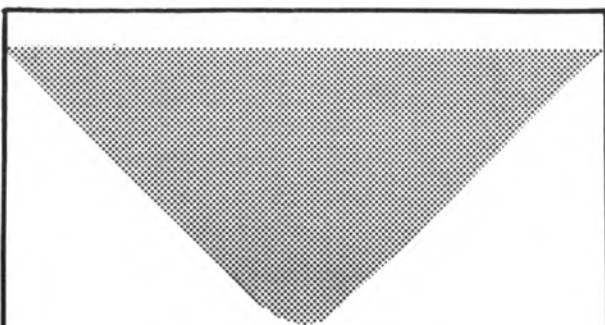
- Tornant al turisme, ¿creis que la crisi anirà a més o ens mantendrem? -preguntà l'estudiant.

- És mal de dir -contestà el Portalà- No crec que ningú ho pugui saber. L'important és que els qui tenen les brilles comencin a conduir amb fermesa. Del contrari ningú no podrà dir que el fracàs no el mos hàgim guanyat a pols nosaltres mateixos.

- I a mi que em sembla que els governants no ho tenen gens clar. Creis que ho saben el què han de fer? -insistí l'estudiant.

- Si és mascle li posaran Maria i si es femella Joan -sentencià el Portalà, fent l'ullet al seu amic Cucales.

Click. El magnetòfon ha acabat la corda.

AQUEST NÚMERO L'HEM FET:

Joan Nebot
Mari-Germa Melis
Joana Colom
Maria Vives
Pep Terrassa
Llucià Sirer
Mª Antònia Nadal
Jaume Fuster
Ani Muñoz
Antoni Amorós
Gabriel Torres
Antònia Vila
Gabriel Flaquer
Antònia Garcia

BOLLETI DE L'OBRA
CULTURAL BALEAR

Capdepera - Cala Rajada

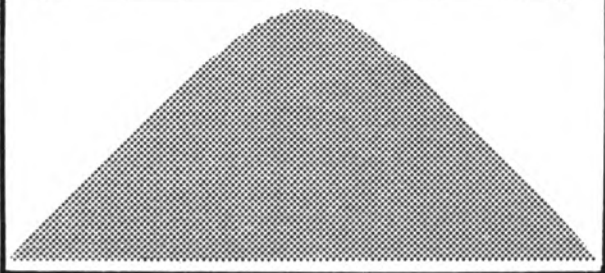
JULIOL 1990

Via Joan Carles I, s/n
Capdepera

Dipòsit Legal: 197/80

Imprimeix:
APOSTOL Y CIVILIZADOR, Petra

Els articles publicats en aquesta
revista expressen únicament
l'opinió dels seus autors

CERTAMEN De manera imperdonable passarem per alt, en el nostre número anterior, el resultat del I CERTAMEN NACIONAL DE BANDES DE MUSICA, VILA DE CAPDEPERA. Encara que aquest resultat sigui de tots conegut en volem deixar constància escrita per a la història de la música cagellina.

1r. Premi: Banda "La Artística" de Carlet (València).

2n. Premi: Banda de L'Almudaina, de Palma.

3r. Premi: Banda de Música de Son Servera.

Diplomes de participació a la Banda de Música de Santa Margalida i Banda de Música de Son Cladera (Palma).

El Certamen constituí un indiscutible èxit d'organització, de participació popular i de caire musical. La no presència de representants dels distints departaments culturals autonòmics i el total oblit de què fou objecte el Certamen per part dels mitjans de comunicació posaren la nota discordant a un aconeixement brillant que mereixeria un major reconeixement i al que desitjam continuïtat per molts d'anys.

MÚSICA Mentre que els concerts importants que darrerament ens ha ofert el C.C. Banda de Música de Capdepera han constituït una passa endavant i han marcat l'evolució positiva que aquesta formació ha experimentat, les actuacions que poden dir "estiuques" han esdevingut de tot punt mediocres. A més, hem pogut detectar un cert malestar entre alguns integrants de la Banda per la manca de definició d'objectius i l'absència d'un pla de treball conseqüent. La Banda té una sèrie de compromisos contrets, principalment amb l'Ajuntament, que no poden ésser ignorats per cap dels seus membres. Caldrà que l'agrupació intenti definir el seu propi futur si no es volen patir traumes que, ara per ara, es poden evitar.

EL CARME Les festes marineres de Cala Rajada marxaren, un any més, pels camins ja coneguts de senzillesa i creixent participació popular que les ve caracteritzant.

Aspectes negatius:

- Manca d'estímuls per a una major participació de jovent i de la mal anomenada Tercera Edat.
- Pressupost que dona per poca cosa.
- Malentesos entre els organitzadors i algun grup local.
- L'actitud d'algun sector de públic en actes concrets, que sols per la seva gratuïtat ja mereixerien més respecte.
- La poc respectuosa actitud d'alguns estrangers durant la Missa.
- La manca de cadires durant l'actuació de "Els Valldemossa".
- La manca de megafonia durant l'entrega de premis del darrer vespre.

Aspectes positius:

- Les noves cadires.
- La III Mitja Marathon, amb participació de luxe i gran nivell organitzatiu.
- El tancament de la majoria de botigues del dia del Carme decapvespre.
- El concert de la Banda de Música a l'Església.
- La Olivett Jazz Band.
- Els "menjarets" (tres) dels pescadors.
- La Missa i Processó, més multitudinàries que mai.

DEPURADORA El dia 9 de juliol va esser inaugurada l'estació depuradora del Coll d'Os, que ha de tractar les aigües residuals dels nuclis de Capdepera i Cala Rajada, amb la qual queda resolt el major problema d'infraestructura de sanejament del nostre municipi. La dita inauguració fou presidida pel President de la Comunitat Autònoma, senyor Gabriel Canyelles. L'acte quedà restringit a un reduït nombre de convidats. ¿No s'hauria de fer saber a tot el poble, que és el qui s'ha rascat la butxaca?

SERENATES A falta del darrer concert programat, que ha de donar l'Orquestra de Cambra de Flandes, ja es pot dir que les III Serenates d'Estiu de Joventuts Musicals han estat un èxit i es confirmen com el més important i més seriós intent d'oferir música de qualitat en el nostre municipi. Amb ocasió del concert del dia 25 de juliol, JJ.MM. de Capdepera varen nomenar Presidenta d'Honor a Dª Maritín Cencillo. Per altra part, durant aquest mes d'agost s'estan fent els sortetjos amb els que recaptar fons per pagar el piano de coa recentment adquirit. Esperam que facin molts de duros.

RESTAURACIO Si en el seu moment diguérem que les pintures de l'Església de Cala Rajada perillaven i podien arribar a desaparèixer, donat el seu estat de deterioració, ara podem anunciar que les pintures per ara s'han salvat. Les obres de restauració són molt costoses i a tal efecte es va fer unacollecta amb motiu de la Missa del Carme, on es recaptaren més de cent-seixanta mil pessetes. Els qui vulguin col.laborar poden fer la seva aportació directament a la Parròquia o bé a través del compte obert a la Caixa de Balears "Sa Nostra". La opinió sobre el resultat d'aquestes obres la'ns reservam per al final. El que ja es pot veure ens fa dubtar.

CORONA El dia 28 de juliol va esser robada la corona de pla que d'ordinari duu la imatge de la Mare de Déu de l'Esperança. Qualsevol comentari que féssim al respecte seria incapaç de reflexar els sentiments de repulsa que aquest acte ens produeix. Atemptar contra els símbols d'un poble, contra les seves senyes d'identitat i els seus mateixos sentiments col·lectius, constitueix un atemptat contra tot aquest poble. L'afronta no pot esser valorada quantitativament. Vagi doncs els nostre despreci, que volem pensar que és el de tots els gabellins, vers els autors d'aquest robatori. Amb la nostra més enèrgica condemna expressam el desig que ben aviat n'hagin de donar compte a la Justícia.

LLOCS DE VENDA:

- Els dos estanys de Capdepera
- Llibreria L'Orient
- Llibreria Cala Rajada
- Casa del Mar
- Es Sitjar

LA TRIPAL

Sabem, per boca d'en Damià Llissa, Majordom de Ca'n Patilla i Comte de So Na Moiana, que ha pensat cedir de manera permanent una dependència de sa seva finca a la Tripal, perquè hi puguin tenir tots es seus fòtils arraconats i a punt per quan ses necessitats ho requeresquin.

Mos han contat, també, que es Trio Casseroles se varen passar en es dinar de dia 28 de juny. Ja en parlarem. Com també vos haurem de parlar d'en Papalló, d'en Toni Talaia, d'en Colau Maiol, d'en Vicenç i d'en Jeroni Caragol i d'un parell més.

Aquesta nou nascuda Tripal moderna compta entre es seus components, com podeu suposar, amb tota casta de bestiar. N'hi ha de grassos, de petits, de prims, de gruixats, de lletjos, n'hi ha que es creuen guapos, n'hi ha de mal fets, de caparruts, n'hi ha que duen es barram postís, n'hi ha de menjadors, d'afamegats, n'hi ha que tenen es geni curt, n'hi ha de llépols i n'hi ha que beuen més que un clot d'arena, també n'hi ha de simpàtics i de fetjuts, n'hi ha d'eixits i n'hi ha que sempre fan sa figa blana... Vos imaginau quina fauna s'ha ajuntat! Això fa por! Ah! també n'hi ha de forasters... i bons. Són elements d'aquells més collonuts, però quin problema tenim amb s'idioma, sobre tot quan hem de fer es truc. Hi ha n'Antonio de sa Banca March, i en Vicente, Bon Jesuset meu!, i en Jesús i en Pepe, Maredeueta del Sant Roser... quan duen lligat, en lloc de fer-ne un altre te'n fan "un otro", i tu no saps per on ho has de prendre, ah! i si tu els fas tots i t'hi apleguen, encara es giren i t'enfloquen: "Tomas castañas, pierna pa nosotros", i si no vols sentir "eso" i veste'n, que dia de perdre no es dia de guanyar. Ja vos dic, és un problema perquè per fer es truc sempre has de tenir es diccionari a mà.

Dins aquest conglomerat que vos hem dit, n'hi ha que han aplegat un parell de coses en es mateix temps. N'hi ha de: prim, lleig i caparrut; petit, mal fet i amb es geni curt; gran, gruixat i llépol; afamegat i amb es barram postís. Quin patimentes qui mos ha d'aguantar!

An es petits jo no sé si els farem créixer, però hem de mirar si els allargam una mica. An es prims... an es prims ho tenim millor, perquè d'aquest pas crec que s'hauran d'eixamplar sa colga d'es calçons. Aquests arrossos fan miracles. De totes formes hi ha un precedent: des d'es primer sopar de La Tripal, allà pel 1915, n'hi va haver un de prim i petit que no hi hagué manera de fer-lo engreixar ni créixer -un dia amb més temps vos parlarem d'ell- i això que no deixà cap bauxa fins l'any 1936, i del 1936 a 1939 hi hagué un bon berenar (que no l'organitzà La Tripal), i després "cursillos" de fam fins a l'any 1945, i si m'apurau vos diré que n'hi hagué que en feren d'aquests "cursillos" fins a l'any 1950, sense haver demanat pròrroga.

Bé, deixem ses penes i tornem an es quid de sa qüestió. A La Tripal en tenim, com ja he dit, de grassons. Amb es règim que els feim fer no veig manera de fer-los baixar es colesterol. I en tenim, també, amb molt de pèl p'es cap, i no són crosteres. D'altres, tan lluenta la tenen a sa closca, que ja han rebut proposicions per pintar-los propaganda, i s'ho estan pensant. N'arribarem a veure de coses! Qualcun arribarà a afeitar-se es cap sols per no haver d'acotar s'esquena.

Amb es caparruts, i n'hi ha que ho són més que es peix de xerxa, també en correm un fum per fer-los tornar cristians. Lo principal es mirar que no s'ajuntin amb es curts de geni, perquè així si que no en treuriem aguller. N'hi hagué uns, d'aquests caparruts, que es passaren p'es cap de fer es dianrs es vespre, perquè així després ja no havien d'anar a fer feina, i a més deien que es dinars sempre cauen millor que es sopars. No hi havia manera de fer-los entrar que això no podia esser, que era impossible fer es dianrs es vespre, i ells "erre que erre", que si no es feia així que no escurarien. I vaja un altre problema que és aquest de s'escurar... sa plaça d'escurador es molt mala de cobrir... molt! Embrutar... embrutar a tothom li va bé, però fer net... fer net, m'has dit? A ca una puta! Quina feina més empenyadora! I a més, sempre l'has de fer quan ja estàs redó. Així que no hi ha manera de trabar-ne cap d'escurador fix, ni cap d'interí tan sols. Haurem de mirar com ho tenen per s'oficina d'es "paro". Si en trobam un li prometem tot es salari complet, pagues extres, es beure de Ca'n Patilla i qualque ensaïmada d'en Colau de franc, sa gratificació d'es juliol, un endiot i gratificació per a Nadal, llonganissa a voler per Sant Antoni, dur el Sant Crist per sa Setmana Santa, si és necessari, i panxa plena. Tot això li oferim a fi que no mos fugi.

Sigui com sigui hem de mirar de fer qualque cosa. Una idea que va sortir, però que no aniria bé, és sa de treure a busques qui ha d'escurar cada vegada. I dic que no aniria bé, perquè "s'agraciat" tocaria soletes i no el tornariem veure fins an es pròxim dinar. Sabeu que ho som de feners! I això que més de dos escuren a ca seva perquè si no no farien sa sesta amb sa dona.

Mos diuen que s'està preparant un carnet que mos acreditarà com a membres "de pleno derecho" de La Tripal. En aquest document, a més de ses dades personals normals que demanen per fer sa declaració d'hisenda, s'hi haurà de posar es número que calcen de sabates (i mira que n'hi ha que les duen girades de peu), s'estatura de dret i d'assegut i sa gruixa presa a s'indret de sa panxa (no sabem si és que en Xisco o en Damià volen regalar una corretja nova a cada soci per a Nadal... o si és que volen posar un recàrrec a sa cuota per cada

Miquel Pescador, es Patró de sa Pipa, en Llorenç Niu, en Pep Cetra, en Jeroni Caragol, en Mateu Maiol, en Miquel Cofeta, i uns quants més que podríem anomenar. Tots ells passaren per aquella taula, mentre esperaven que en Joan Fava els llevàs sa barba de tota sa setmana. I això que an aquella taula també n'afaitaven qualcun a revés pèl, per poc que becàs. Vos dic que havien d'anar ulls espolsats per sebre lo que duien entre mans... i en ses mans d'ets altres també.

Sapigueu que "Cap Vermell" ha tengut sa primícia d'aquesta notícia d'es torneig a sis i vuit bandes. Ja mos mostrareu un mitjà de comunicació que se mos hagi avançat!

També vos vull contar una història que ha passat darrerament que ve a demostrar com això de La Tripal comença a ser conegut a nivell nacional. Resulta que en José Mª García, d'Antena 3, va passar uns mals moments amb motiu de s'ordre d'empresonament dictada contra ell per s'assumpte prou conegut de ses Corts d'Aragó. A més, es veu que l'home també anava emprenyat amb sa selecció espanyola de futbol, perquè pareix que en Luís Suárez havia cobrat una exclusiva d'un caramull de milions de sa Cadena Ser i, amb s'excusa de no cansar es jugadors, no volia entrevistes diàries. Ja me direu, aquella gentada escampada per Itàlia per això des futbol i després no poder fer res de sa seva feina periodística amb sa Selecció Espanyola, mentres que amb ses altres seleccions no hi havia cap problema. Així que en José Maria, entre que no volia demanar clemència an en Felipe de Son Moncloa i lo d'en Luís Suárez, anava emprenyat, com he dit. I com que ell sempre en duu qualcuna de pensada, va creure que aquell mal tràngol havia de ser combatut, a nivell radiofònic, amb una mica d'alegria i bon humor. I aquí és on un es demana com punyetes se'n donà compte i com és que sempre hi ha llengües llargues, però lo cert és que en García no tengué altra idea que intercalar entre notícia i notícia, per alegrar aquells difícils moments, alguns acudits, alguns "xistes", amb una paraula, i per fer-ho volia que en Toni Talaia i en Colau Maiol fessin per sa ràdio un d'aquells combats an es que mos tenen acostumats per So Na Moiana. Trobava en García que per contes ja n'hi havia prou amb sa Selecció, i que lo que feien falta, aleshores, eres uns bons "xisteros". En Talaia i en Maiol representen, com deveu sebre, el Barça triomfant i el Madrid d'es cavallista, respectivament. Es contactes hi foren, a Antena 3 es posaren massa bé de preu, però es nostres "xisteros" oficials per aquells dies ho tenien molt malament, la cosa era massa atropellada. Total, que no s'arribà a un acord, però ses negociacions no es romperen i varen quedar que en tornarien parlar en una altra ocasió. Ja veis fins on arriba s'olor d'ets arrossos que feim per So Na Moiana, o qualche pellerofa d'ensaimada d'en Colau d'es Juva. Gelat d'en Jeroni Caragol i en Vicenç Garau no n'arriba enlloc, perquè ja seria aigua.

centímetre d'augment). Per as qui declararan que duen es barram postís, en canvi, hi haurà descompte a sa cuota.

Pareix esser que per aconseguir es carnet també s'haura de passar una mica d'examen. Es mallorquins de per aquí el faran de ses paraules bàsiques per cabar de llegir, d'una punyetera vegada, es Quijote en s'idioma que el va escriure en Miquelet i Cervantes; però an es peninsulars els faran llegir unes quantes Rondalles Mallorquines, encara que siguin d'en Jordi des Racó, i així podran contar contes an es nètets. ¿Vos imaginau n'Antonio llegint rondalles? Que n'hem de fer de coses per anar de vegues!

Per altra part, sa plana major de truquers de Ca'n Patilla estan preparant ses bases per organitzar es primer torneig de truc de Mallorca a sis i vuit bandes. S'equip tècnic el formen en Vicenç Garau, en Jeroni Caragol, en Guillem Danús, en Joan Genovart i en Joan Pelat, es quals van recollint dades i informació d'es veterans, és a dir, d'en Pedro de Na Vellea, en Jeroni Jeroniet, en Tià Pil.litu, en Manolo Ruiz, es Maleter i companyina. Aquests veterans tenen molta informació que oferir ja que visqueren es quefer d'aquella famosa rotlada d'es dissabtes es vespre, per on desfilaren en Perico de S'Olivar, en Jeroni Maleter, en Colau Mes-très, en Tomeu Maiol, en Tomeu Dret, en Colau Maiol, en Xisco Llissa, en Miquel Moma, en

Passem a una altra cosa. He sentit contar que es pagès de Son Jaumell cercava urgentment uns quants homes per donar-los a espolsar i collir ses metles de sa possessió. Però això rai. Lo que més es comenta, i és que tot s'arriba a sebre, és que té en projecte una total automatització per a sa recollida de sa llet: ses vaques totes soles aniran per un passadís, de cap a una munyidora automàtica; sa llet que treurà passarà per una canonada de cap a uns dipòsits refrigerats que controlaran quantitat i qualitat a través d'un ordenador; finalment, li ingressaran es doblers a través d'es banc, i endavant s'ha dit. Però lo que no es diu és que tota aquesta curolla de ses metles i es munyir és deguda a que ell no ho podrà fer, no s'hi podrà dedicar com fins ara. I per què, això? Idò perquè es veurà obligat a complir es pre-contracte que ha firmat, juntament amb es Maleter, per anar a ensenyar a jugar truc per tot Catalunya. Es comentaris són que aquesta mamella podria donar molta llet i bona, i a més no haurà d'estar pendent d'es preus que posi sa C.E.E. ni de firmar avals per AGAMA. Per cert, Pere, ja que heu firmat avals per AGAMA, ara que hi ha dèficit, supòs que quan hi hagi beneficis supòs que també vos ne tocarà qualque cosa. Si no es podria dir que és un assumpte de mala llet! Tanta sort que amb aquest paper que has firmat amb sa Conselleria de Cultura, Educació i Esports de sa Generalitat, per lo d'es truc, et caurà un taló cada mes i en podràs fer de xocolata, llet amb figuera, flams, llet freda, llet de polvos (vius a sa llet de polvos que ja teniu molts d'al.lots), etc.

Ara vos contaré lo que en sé, perquè també m'ho han contat, d'es partit de futbol de ses festes del Carme entre xarxers (barques petites) i bovers (barques del bou). Es partit va esser molt bo i a ses grades m'hi havia més gent que es dia de l'Escolar-Artà. Me digueren que en Dánús ho va filmar tot, es partit i lo de després d'es partit, és a dir, dues paelles que només de llagosta en duien més de quinze quilos. Es problema és que un d'es cuiners era en Jaume Fuster, que com sabeu també és cuiner de La Tripal. Sé que s'altre vespre hi va haver junta per aclarir aquest punt i en Jaume comparegué acompanyat d'en Joan Llabata, un altre d'es cuiners de La Tripal, i llegiren sa lletra menuda d'es contracte que prohibeix expressament aquesta duplictat de funcions. Gràcies a sa bona voluntat de ses dues parts me pareix que tot va quedar arreglat amb un any més de pròrroga d'es tres cuiners per salvar sa falta d'en Jaume. Estic content que la cosa hagi acabat bé per a tots. Fins i tot s'ha firmat una autorització perquè si l'any que ve es mariners de Cala Rajada van a jugar un partit a Ciutadella per Sant Joan i es ciutadellencs tornen sa visita pel Carme, en Jaume pugui actuar an es dinars i sopars que es puguin fer. I seguint amb s'assumpte d'es partit d'es xarxers i es bovers, heu de sebre que s'arbrit també era de La Tripal. Vatuualmon, aquest s'apunta a tot, també. M'han contat que quasi el tuparen però per lo vist ell ja anava preparat; duia pistola i tot. I sense fugir d'ets esports, he de comentar que a sa Mitja Marathon del

Carme també hi participaren dos representats de La Tripal i varen acabar molt bé. Tenim gent per tot!

En Sebas, hijo de Bartolomé Derecho, ja prepara colomins per es pròxim dinar, però an en Pedro de Son Jaumell li han promès tres porcelles que per mi les haurem de fer abans d'es colomins. Es Trio Caceroles està estudiant una recepta per fer colomins sense haver-los de plomar (no hi ha plomadors).

Molts d'anys Jaume Papalló, molts d'anys Jaume Crespo, molts d'anys Jaume Fuster.

TRIPERO

Punyides

- Quan se'ns acaben els bons moments és quan començam a apreciar-los.
- Per què les coses bones sempre tenen el seu costat negatiu?
- Viure! Xalar amb el present, cada moment de l'existència.
- Malviure! El què feim tots els qui no sabem viure.
- El Pou de Ses Matetes és un lloc molt freqüentat per fer el cotxe net. I això no estaria del tot malament si no hi deixassin pedaços bruts tirats per tot arreu.
- Les oliveres necessiten regar? N'hi ha que diuen que l'olivera de l'entrada el poble s'ha mort perquè la reguen.
- Tot el poble està molt agraït al Consistori per la convidada general que s'ha fet per assistir a la inauguració de la dpuradora que hem pagat entre tots.
- Els veïnats de la barriada de Son Moll no tenen cap problema per despertar-se. Ni despertador necessiten. Cada dia a les sis són obsequiats pels treballadors de la gasolinera amb un concert de tapadores de depòsit i acompanyament del "duetto molto forte" de les seves delicades veus.
- Sabeu on és la pica del Pou de Ses Matetes?
- Ara a Capdepera s'ha de fer un aparcament subterrani per posar els cotxes que no caben en els carrers degut a les aceres.

ERISSÓ.

esports

Amb l'arribada de la calor, la veritat, estimats lectors, és que un no té ganes de posar-se a escriure, però un ha de fer el que pugui a despit del baf i la humitat.

Ens trobam en un període de calma esportiva ja que l'estiu resulta poc propici per a la pràctica de molts d'esports. En tot cas, m'he de referir al nou èxit assolit per la Mitja Marathon del Carme, en la seva tercera edició, amb més participants que mai -més de cent trenta- i amb una brillant organització. El guanyador absolut fou Antoni Peña, seguit de Miguel Angel Contador i Johny Ouriagli. La participació local també fou més nombrosa que mai, encara que cap dels nostres corredors pogués ocupar llocs d'honor en la classificació; el primer dels nostres, com sempre, fou Bartomeu Garau, seguit de Ferrnandc Mingorance i Yisco Vives. On sí resultà brillant: La participació local va esser en categoria femenina, ja que la guanyadora absoluta fou Paquita Roselló, desbancant la guanyadora de les dues primeres edicions, Felisa López. En les dues categories de veterans s'imposaren Antonio Jurado i Sebastià Adrover, respectivament. Admirable, de totes maneres, l'actitud de tots

els esforçats participants en una carrera tan dura i exigent com són els vint-i-un quilòmetres, correguts a més amb una temperatura alta i un terreny difícil. La Mitja Marathon del Carme ja és, després de tres anys, una de les millors, si no la millor, de les que s'organitzen a Mallorca.

Pel que fa al futbol, comença a perfilarse ja el que serà la propera temporada, això sí, a Primera Regional. Tretze temporades s'ha aconseguit mantenir l'equip en categories superiors abans de caure en el pou del descens, disputant-se la lligueta d'ascens a Tercera en tres ocasions i jugant dos anys a aquesta categoria nacional. Moltes persones han desfilat pel Club durant aquest llarg període de temps, i no sé per què, però això em duu al cap aquella cançó que diu: "Al final, la vida sigue igual".

Difícil serà poder tornar aconseguir la categoria Preferent. Potser hagin de passar altres tretze anys. Inclús podria ocórrer que si fracassen alguns intents d'ascens el futbol gabellí desaparegués. No vull esser pessimista ni alarmista, però la situació actual em fa pensar, a curt termini, en unes instal·lacions futbolístiques grandioses i una manca total de practicants. Fa temps que al futbol local li giraren l'esquena les persones més significatives del poble, aquelles que el podien dur més amunt; després ha estat l'afició la que se n'ha anat decantant; han seguit els pares dels propis jugadors, creguts que l'Escolar era una guarderia o una casa de caritat per als seus fills, abandonant el Club i les seves pròpies obligacions com a pares. A aquest èxode s'hi estan afegint entrenadors, monitors i jugadors, totalment indiferents davant la dramàtica situació per la que passa l'Escolar.

Pens que, en aquests moments, el Club es troba en el darrer escaló, és un malalt en fase terminal, un boxador a punt de rebre el K.O. tècnic i abandonar.

No sé ni per què escric aquestes coses. És tanta la indiferència que hi ha respecte del futbol, queestic segur que ningú no es molesta en llegir les meves cròniques. A més, és el que jo deia al principi, ara fa molta calor i la gent tampoc està per massa coverbos ni perquè li contin històries tristes.

Així que ho deixarem córrer fins al mes que ve. Possiblement, aleshores veurem les coses d'una altra manera i haurem recuperat part de l'optimisme perdut. Alguns haurem tengut temps per reflexionar sobre aquestes coses, d'altres haurem fet examen de consciència, d'altres haurem reconsiderat la nostra postura respecte del futbol gabellí, i podria esser que entre tots el féssim reviscolar. Podria esser.

CONVERSES

El passat 9 de juliol, dins el programa de Festes del Carme'90, tengué lloc una taula rodona on el tema plantejat era: "ESTA EN CRISI EL TURISME?". Intervengueren: Bartomeu Bauçà, Regidor de Turisme i President del Patronat Municipal de Turisme "Cales de Capdepera"; Antoni Bonet, President de l'Associació d'Hotelleria de Capdepera; Karin Baseler, representant de l'operador turístic alemany TUI; Domingo Bonnín, President de l'Associació de Comerciants de Capdepera.

Els components de la taula, que des de fa molts d'anys viuen i coneixen a fons la problemàtica turística local, centraren les seves intervencions sobre els esquitxos de la presumpte crisi a nivell del nostre terme municipal i segons la visió que se'n té des dels distints sectors que ells representen.

Vegem què opinaren sobres les distintes qüestions posades sobre la taula pel moderador.

¿PODRIEU RESUMIR LA SITUACIO ACTUAL EN ELS DIFERENTS SECTORS TURISTICS QUE REPRESENTAU I DONAR UNA RESPOSTA, AFIRMATIVA O NEGATIVA, A LA PREGUNTA CENTRAL DE LA VETLLADA: "ESTA EN CRISI ES TURISME?"

Antoni Bonet donà una visió molt ampla del què és el turisme i de com aquesta activitat practicada en els països industrialitzats s'ha anat convertint, pràcticament, en una necessitat cultural. A aquest nivell, segons Bonet, no es pot parlar de crisi, ja que els habitants d'aquests països viatgen més cada vegada. La crisi la trobam, en tot cas, a nivell de països receptors, on un lleu descens de la demanda pot tenir greus repercussions si simultàniament es produeix un augment significatiu de l'oferta. Concretament a les Balears, segons les dades dels distints aeroports illencs, han deixat de venir 340.000 visitants durant el primer mig any, dels quals 210.000 corresponen a Mallorca. Si a aquesta quantitat la multiplicam per una estància mitja d'una setmana i per una despesa diària d'alguns milers de pessetes, queda palesat que s'han deixat de guanyar bastants de milers de milions de pessetes.

Karin Baseler manifestà que no es pot considerar, com ja havia dit Antoni Bonet, que hi hagi crisi a nivell de països emissors, al menys pel que fa a Alemanya, on en línies generals les vendes s'han mantingut dins uns nivells pareguts als d'altres anys. La baixada ha estat més accentuada en el nombre de visitants anglesos, austriacs i dels països nòrdics. Per la seva part, hi ha augment en el nombre de francesos, italians i belgues. En tot cas, la pressumpta crisi s'ha magnificat a través de la premsa i això sí que pot tenir efectes negatius en els països europeus que ens envien turistes ja que s'està creant una imatge negativa de Mallorca, encara que no es correspongui ben bé amb la realitat.

Domingo Bonnín va manifestar el seu convenciment de que el sector del comerç era el més afectat per la crisi; per demostrar-ho va fer un repàs als casos concrets que s'han produït durant els anys que duu d'activitat comercial. Així, a l'any 1973 hi hagué una mala temporada degut a la crisi del petroli i a un encariment general dels productes. Altres anys dolents per una manca d'adequació de l'oferta a la demanda. Però tots aquests entrebancs s'han pogut anar superant perquè, finalment, la demanda es mantenia dins uns límits raonables. Enguany, en canvi, les vendes sols representen un 40%, aproximadament, del que es venia l'any passat.

Segons Tomeu Bauçà és evident que hi ha crisi, una crisi provocada en part pels "Decrets Cladera", amb els quals s'ha aconseguit un augment de places hoteleres previst per un període de cinc o sis anys. Aquest creixement desmesurat en els dos darrers anys ha estat absolutament negatiu. Han estat els decrets de la por. En els darrers anys l'augment de visitants oscil.lava entre el 0'5% i el 2%. Si de cop i volta ens trobam amb un any en què hi ha una lleu reculada de la demanda mentre que l'oferta augmenta més del 5%, evidentment es produeix un desequilibri negatiu.

PER FER FRONT A UNA SITUACIO ECONOMICA DELICADA NO SOLS ES NECESSARI SABER EL QUE ES VOL SINO TAMBE EL QUE NO ES VOL, EL QUE CAL CANVIAR. PODRIEU FER UNA CRITICA DE L'ACTUAL SITUACIO?

Segons Antoni Bonet són diverses les causes que han duit a la situació actual. Per als nostres tradicionals clients, els alemanys, hi ha ja altres distints força atractius: Turquia, Grècia, nord d'Àfrica, etc. També hi ha una tendència a fer vacances més curtes al llarg de distints períodes de l'any. Així mateix, els visitants són cada vegada més exigents, ja no es conformen sols amb platja i sol sinó que també volen paisatges no degradats, un entorn urbà més cuidat, manca de renous, seguretat ciutadana, etc. Recentment, els representants de l'Associació d'Hoteleria visitaren el batle per exposar les seves demandes de millora, entregant-li un dossier detallat. Entre d'altres coses es demana un increment de l'enllumenat públic. Hi ha un desequilibri entre el que es recapte i el que s'inverteix en la millora de serveis. Així mateix cal fer una crítica molt forta de l'oferta complementària, sobretot dels restaurants que tenen uns preus abusius i escaliven els clients. Si els hotelers han aconseguit uns preus més competitius per mantenir la demanda, cal que els sectors complementaris també facin un esforç i ajustin els seus preus i ajudin a superar la crisi. La gran quantitat d'apartaments que s'han construït en els darrers anys han possibilitat que vengués un públic amb menys poder adquisitiu, ja que una família que abans ocupava dues o tres habitacions d'un hotel ara es fica a un sol apartament.

Karin insistí en la necessitat de cuidar l'entorn, de no embrutar els carrers, solars i boscos, de no fer renou, etc.

Per al President de l'Associació de Comerciants, les causes de la crisi són nombroses, i d'elles en va destacar algunes: un excessiu nombre d'establiments comercials, una manca d'especialització, la necessitat de diversificar l'oferta de les distintes botigues i deixar de vendre un poc de tot, un canvi de productes ja que alguns dels articles que aquí es venen són més cars que ens els països d'origen.

El President del Patronat de Turisme insistí en què els preus de l'oferta extra-hotelera són excessivament cars. Mentre un turista no paga més de tres mil pessetes diàries d'allotjament en règim de mitja pensió, si surt a sopar fora de l'hotel no se n'escapa de dues mil pessetes. Per altra part, el marc ha perdut poder adquisitiu respecte de la pesseta; la nostra moneda es mostra excessivament forta, actualment, cosa que perjudica notablement el sector turístic. Tomeu aprofità per recordar a Domingo Bonnín que, com es preveu en els estatuts, un representant dels comerciants s'integrà definitivament en el Patronat de Turisme, a fi d'aportar la col·laboració d'aquest sector en la recerca de solucions conjuntes davant els problemes que són comuns. En Tomeu Bauçà també va fer referència a

la necessitat d'aprendre a vendre un producte que fins ara s'havia venut tot sol i que aquest era un repte per als autèntics industrials hotelers.

¿QUINES PERSPECTIVES I PLANS HI HA PER TAL DE MILLORAR LA SITUACIÓ ACTUAL?

Antoni Bonet donà a conèixer un pla elaborat per l'Associació d'Hoteleria i Serveis que contempla com a objectius generals els següents:

- Millorar la formació dels professionals d'hoteleria; per això demanen a l'Ajuntament que a través del Centre d'Adults es continuï amb els cursos de formació professional dedicats al sector hotelier i que se n'organitzi algun altre: relacions humanes internes, tècniques de servei en menjador i restaurant, tècniques de cuina, bar i cockteleria, etc.

- Cuidar els aspectes ambientals com són: obres que no molestin els visitants, arreglar carrers i voravies, enllumenat públic; senyalització i rotulació de carrers, plantació d'arbres, creació de zones verdes, col·locar bancs i papereres, retirar cotxes abandonats, etc.

- Millorar la promoció interior i exterior, col·laborant amb el Patronat Municipal de Turisme.

Les afirmacions de Karin Baseler recolzaren les manifestacions de Bonet.

Bonnín exposà que per superar la crisi seria necessari adaptar els comerços a les exigències del mercat, per bé que faria necessària la concessió de crèdits blans a fi de dur a terme la necessària reconversió. També, possiblement, hi haurà establiments que no tendran més remei que tancar.

L'Ajuntament, segons Tomeu Bauçà, està duent a terme moltes d'obres d'infraestructura, la conservació d'algunes de les quals es feia pràcticament impossible donat l'alt grau d'incivisme que patim. Manifestà Bauçà el seu desacord amb la solució proposada des d'alguns alts càrrecs de l'hoteleria balear, consistent en la desaparició d'unes cinquanta mil places de les existents actualment. La solució, segons el regidor de turisme, passa per una política conjunta entre Govern, sector hotelier i operadors turístics.

Finalment, Antoni Bonet manifestà el seu optimisme de cara al futur i que aquesta crisi podia ésser fins i tot positiva si tots n'apreníem la lliçó i en el futur no cometíem les mateixes equivocacions que en el passat. A més, si de manera immediata la reunificació alemanya ens pot perjudicar, a més llarg termini pot resultar beneficiosa, amb devuit milions més de clients potencials.

Amb aquestes optimistes manifestacions es donà per acabada la taula rodona. I amb elles donam nosaltres per acabades les converses d'aquest mes, en la confiança que les manifestacions d'Antoni Bonet resultin premonitòries.

dossier

ELS CASAMENTS A CAPDEPERA.
UNA APROXIMACIÓ CULTURAL

Consideracions finals

La piràmide de població de Capdepera, elaborada segons dades del padró municipal de 1989 (1), assenyalava, a més de l'estructura de la població local per edat i sexe, les principals fites del desenvolupament demogràfic; una evolució alterada pel corrent immigratori dels darrers trenta anys. Tot i això, s'observa que entorn a l'any 1964 començà una davallada del creixement de la població que encara continua i que ve provocada, fonamentalment, pel control de la natalitat. Aquesta data coincideix amb la facilitada pel sociòleg Amando de Miguel i assenyalava el començament del control de la natalitat a Espanya mitjançant l'ús de medis anticonceptius.

El control de la natalitat constitueix un dels fenòmens sociològics que marquen el pas de la societat agrària i tradicional a una societat moderna i liberal. Si feis memòria recordareu que a l'any 1964 entraren en funcionament importants hotels de Cala Rajada, com el "Bella Playa", per exemple, superant-se aquells primers anys d'indecisió davant el fenomen turístic manifestaça per la construcció d'hostals, pensions i obres de poca envergadura. A partir de llavors avançarem ràpidament cap a la societat de serveis i començà el "boom" turístic.

Una societat que ha estat capaç de créixer demogràficament d'una manera tan ràpida i sostinguda com no s'havia vist mai en la història de la Humanitat, forçosament ha d'arribar a un moment en què veu frenat el ritme d'aquest creixement tan espectacular, el qual deixa de constituir un objectiu. Aleshores, les dones joves ja no es preparen per tenir fills i cuidar la casa, puix que les seves aspiracions apunten a altres metes, començant per aconseguir una activitat professional suficientment remunerada que les permeti ésser independents.

Per valorar i constatar aquest canvi basta comparar els oficis de les dones que es casaven canònicament en el període 1978-79 amb els de les que ho feren els dos darrers anys (2).

	1978-79	1988-89
Activitats casolanes	24	2
Dependentes de comerç	9	5
Hosteleria (cambrera)	5	15
Perruquera	3	2
Administració	5	4
Estudiant	1	3
A.T.S.	1	-
Pastissera	1	-
Recepcionista	-	1
Apotecària	-	1

Per tant, fa deu anys gairebé el 50% de les dones que es casaven no tenien una feina retribuïda i es dedicaven a les tasques domèstiques. Actualment, aquest percentatge ha disminuït fins arribar al 5'7%, és a dir, una dada que permet considerar que la dona jove participa plenament en el desenvolupament econòmic de la societat. Un treball remunerat no sols permet una independència econòmica sinó també un reconeixement públic i un protagonisme. Per això, cal esperar que en els propers anys augmenti el protagonisme social de la dona.

La manca d'independència econòmica i l'aïllament cultural van fer que la dona, a l'hora de casar-se, actués com element conservador de les tradicions i creences. Descomptant algun cas estrany, fins a l'any 1984 no hi hagué cap casament entre dona gabellina o peninsular amb un estranger, cosa que confirma que, d'alguna manera, un important nombre de dones havien quedat al marge del desenvolupament turístic.

Les característiques sociològiques de les parelles que es casen canònicament estan més lligades a la societat tradicional i paternalista; així, els seus membres pertanyen, majoritàriament, al grup de població autòctona, que és la que millor conserva les tradicions i les creences. La integració familiar és més forta, cosa que permet accedir al matrimoni de ben joves ja que compten amb el recolzament familiar.

Els qui es casen civilment tenen, en canvi, una extracció social de caràcter més permissiu, producte del fenomen turístic. Prova d'això és que el 50% dels membres d'aquest grup, mallorquins o peninsulars, es casen amb estrangers; mantenen una actitud més secularitzada i una més accentuada independència familiar, la qual cosa fa que es casin més tard, normalment després d'un temps de convivència prematrimonial.

Algunes pautes sociològiques que poden explicar el descens de natalitat, com és el retràs cada vegada més accentuat en l'edat del casament i la reducció del nombre de fills per parella, ja han estat exposades a articles anteriors. Cal afegir que a l'any 1985, l'índex de natalitat a Capdepera estava entorn dels 2'27 fills per parella, dada gairebé coincident amb la dels països de la C.E.E. (2'3 fills per parella); des d'aleshores ençà l'índex

ha anat baixant, aquí i als demés països de la C.E.E.. A hores d'ara aquest índex es mantén a prop del que es necessita per assegurar el reemplaçament generacional, que és de 2'1.

Aquest descens tan pronunciat respon, a Alemanya i Dinamarca, a pautes desconegudes com són la baixa taxa de nupcialitat, substituïda en part per la creixent formació de parelles, entre els objectius de les quals no hi és el de tenir fills, així com a un augment del nombre de fadrins. Segons una enquesta realitzada recentment entre la joventut espanyola, el percentatge de joves que pensaven casar-se era del 80%, un 13% desitjava una unió lliure sense contracte legal i un 5% afirmava que no pensava casar-se ni unir-se de forma estable (4).

Certament, el fet de que no hi hagi necessitat d'un creixement ha provocat, entre d'altres efectes, un alleugerament de l'èmfasi en la monogàmia. El jovent, com a sector social més crític i renovador, es planteja, encara que molt minoritàriament, formes de convivència que van més enllà del matrimoni tradicional. També els homosexuals, els divorciats desenganyats per anteriors fracassos matrimonials, etc., ja conviuen, en molts de casos, lliure-

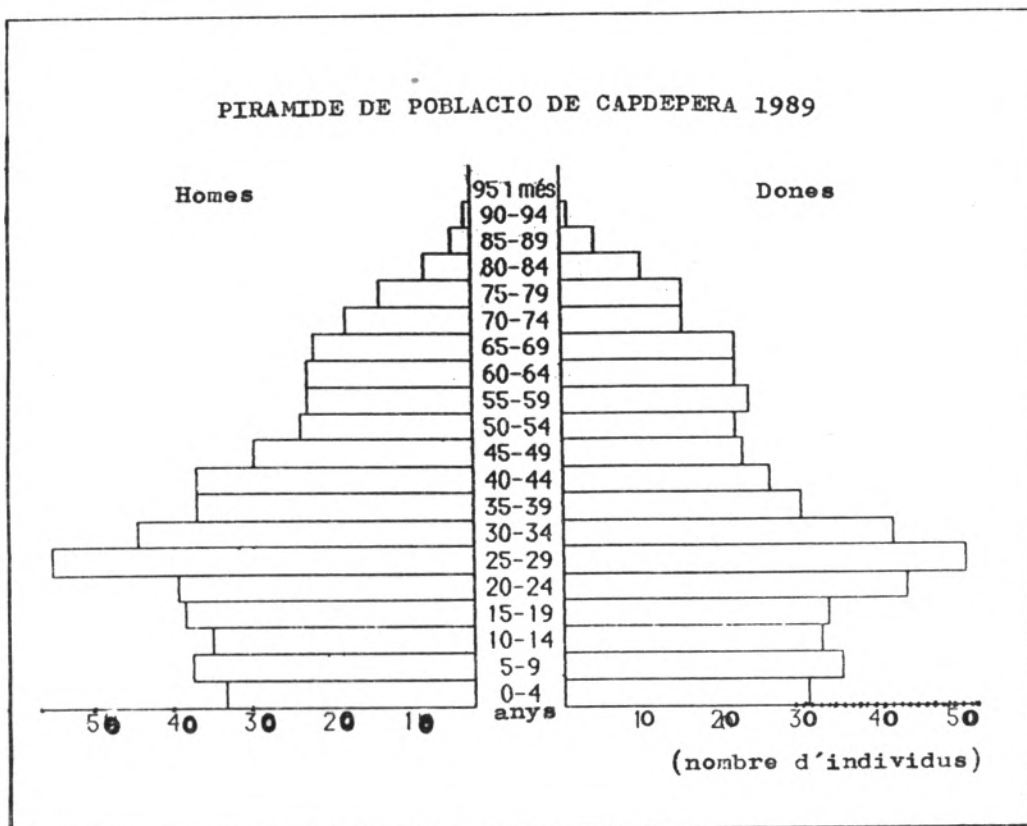
ment. No ja el matrimoni, sinó que ni tan sols la parella semblen avui institucions insensibles als canvis socials o culturals que es produeixen constantment.

Cal esperar de tots aquests canvis una major capacitat per a les relacions entre les persones i una millor aptitud per gaudir de la bona companyia.

No vull acabar aquest treball sense deixar constància del meu agraïment a Antoni Melis "Pintor", el qual m'ha fet fàcil la tasca de cercar i recollir dades del Jutjat Municipal.

PEP TERRASSA

- (1) Treball realitzat per l'Àrea Socio-Cultural de l'Ajuntament de Capdepera; maig 1990.
- (2) Classificació feta segons dades del Jutjat Municipal.
- (3) La Europa de los Doce. Diversos autors. Col·lecció Temes Clau. Ed. Salvat. Barcelona 1986.
- (4) Diario de Mallorca, 14-2-90.

PREGÓ

FESTES DEL CARME 1990

pronunciat per Climent Garau Arbona a l'Església de Cala Rajada, el dia 8 de juliol.

De ben jovenet vaig passar uns anys molt decisius de la meua vida entre vosaltres, els anys en què es congrien els caràcters de les persones. He sentit a dir que fins als disset anys anam conformant la nostra personalitat i que a partir d'aquest punt els homes, una mica més caparruts del que toca, com és el meu mateix cas, es queden per a sempre més tal com són. Si això és com diuen que és, tenc tot el dret de ser considerat com a calarrajader de soca-rel i de fet, malgrat que amb els anys que han passat fins i tot les roques heu remogudes i encara que només comparegui una vegada a l'any per aquestes contrades, aquí m'hi sent a ca meua com enlloc del món, i aquí he conservat l'amistat amb persones que, com que em veuen poc, em dona la impressió que me sobrevaloren més del que toca i, sobretot, m'estimen més del que em mereisc. I per això és que avui em trobo en la situació d'haver de pujar a aquesta espècie de trona sense ser un predicador d'anomenada i sense que la meua saviesa pugui excusar massa aquesta intervenció. L'únic motiu pel qual m'hagin fet aquest encàrrec és possible que es degui a que sóc encara ara un home que ha dit sempre que sí, i de molt bon cor, al compromís d'exercir cívicament, com un ciutadà de la meua terra, i això sí que pens que és una bona excusa per ser on sóc.

De la Mare de Déu del Carme ens cal parlar-ne avui que en celebrem la seva festa i la festa de totes les Maries del Carme, a qui vull, primer de tot, donar els molts d'anys.

Devoció mariana de les més antigues en el món cristià, per aquí comparegué tardana, després de molts d'anys de què els nostres mariners, destres, emprenedors i valents i amb les mans recobertes de sola humana, per obra del contacte amb la closca tosca de les estrelles de mar, acabassin instal·lant-se a l'era el mar, confiant en el seu saber fugir de moros caçadors de mà d'obra humana. Homes de mar i de mans que a vegades s'acopen crispades pregant per amor a la vida. Quedarà per aclarir a qui pregaven els primers homes d'aquestes costes, tan afalagades pels embatols a l'estiu com turmentades a l'hivern per tramuntanades traïdorenques i ferestes.

¿Es imaginable que, tan a prop com queda la nostra cala de les mitificades coves del Cap Vermell, ens hagi pogut arribar qualche espurna de l'abundosa deixa que, segons el poeta, ens féu el geni grec? Perquè sembla que ben poc hi té a veure el déu Poseidó "sortint de les profunditats del seu palau d'Aigial amb els seus cavalls, de potes de bronze i crineres d'or, volant com a llamps, junyits pel propi déu a la quàdriga, de carrera tan ràpida que ni els eixos de bronze de les rodes es mullaven amb les aigües... sortint dels abismes en remolins de la mar encrespada, junt amb els salts d'alegria de les balenes entorn del seu senyor". ¿Què hi té a veure tot això

amb l'angoixa per la xalocada forta i amb la treta freturosa dels llaüts que arriben a la platja, manats per l'enginy i el coratge mariners? Damunt la mateixa cresta de les ones, amb la proa ben alçada cap al cel, demanant l'ajuda humana ràpida i experta, que no divina, per fugir d'aquella maragassa monstruosa i perversa... La veritat és que no lliga massa una cosa amb l'altra, com no lliga el bon sentit de l'humor, que tan bé hi campa per aquí, amb cap d'aquestes imatges que la bona o la mala literatura ens pot fer veure. La vida normal dels mariners, amurada per la saladina dels polsims o per un parell de copes de "pepcetres", segons els gusts, és vida d'homes i no de déus.

Em sembla que s'entén millor que els nostres pescadors, en cas de trobar-se estrets, provassin d'invocar el Sant Elm de les llums misterioses, sempre més assequible, que no aquests déus homèrics, per a tots nosaltres tan estranys.

L'home necessita devocions més properes i familiars. Si féssim una volta per les ermites marineres mallorquines ens trobaríem que els ex-vots, tan clarament significatius del sentiment religiós, i de tantes coses més, fan sempre referència al que ve a ser la devoció més propera i familiar. Per aquest motiu ens solem trobar amb moltes de referències a la Beata de Valldemossa, a la Sang (és dels punts on jo record haver-ne vist més), a la Mare de Déu de Lluç (molts!), a la Mare de Déu de Sant Salvador de Felanitx o de la Consolació de Santanyi, al Santcrist del Convent de Sóller (on la col·lecció d'ex-vots també és important) o al Crist de Manacor, etc. I aquí tenc record d'haver-ne vist també a la Mare de Déu de l'Esperança del Castell. Crida l'atenció que, fins i tot, al mig de la mar s'invoqui a Sant Antoni de Viana, devoció coneguda popularment com la de Sant Antoni dels ases. Tot això ens fa veure la raó de ser de les devocions que són una forma humana denotadora de la naturalesa religiosa de l'home; d'un home a qui, moltes de vegades, li resulta difícil la connexió amb la divinitat, massa intel·lectualitzada o sublimada per la mística, en quelcom massa inabastable pels enteniments naturals. Aleshores l'home omple el seu buit religiós amb aquestes devocions més entenedores.

Pel que jo record no són massa abundoses les invocacions a la Mare de Déu del Carme, tot i que, com estam dient, mitjançant els ex-vots se'n poden trobar alguns on hi apareix també aquesta advocació.

Les devocions massa excelses, místiques o abstractes queden enfora i no van massa d'acord amb el tarannà tan humà i pràctic dels "pereandreu" o "bauçans" d'aquestes costes alegres i remolestes a la vegada. El senyor de les mars gregues no degué arribar a sortir mai per aquí i tampoc, en el nostre cas, el geni grec no ha esdevingut massa consolador. Ningú de per Capdepera us ha conegut mai, oh déu de la mar fonda i misteriosa!

¿Qui sap o ha sabut mai qui éreu o qui sou, oh déu Poseidó!?

La devoció a la Mare de Déu del Carme

L'advocació a la Mare de Déu del Carme., tot i que sigui de les més antigues de la cristiandat, a Occident s'origina a partir dels segles XII i XIII. Els frares carmelitans, fugint de terra de moros, van ser els seus introductors. Per entendre millor aquesta devoció hauríem de seguir la història, que compta amb el fet culminant de l'aparició de la Verge de l'escapulari a Sant Simó Stocke, al segle XII. Els carmelitans s'establiren a Occident i un dels primers cenobis que fundaren fou el de Perpinyà, a l'any 1265. Inicialment, va dependre de la província de Provença, però en temps del regne privatiu es va constituir el vicariat de Mallorca (1336-1339) que, finalment, esdevingué Província de Mallorca (Capítol del 1342). A aquesta Província hi estaven agregats els cenobis carmelitans de Peralada i Cirona. S'instituí la festa litúrgica a l'any 1386.

Als Països Catalans, ja en el segle XVIII, la festa s'havia popularitzat molt i, tal com passa ara, la gent malavejava de treure'n partit. Es feien festes de carrer, balls i gresca; essent com era una festa fonamentalment marinera no hi faltaven les proves entre els joves més valents dels ports, potser ben semblants a les que encara els de la meua generació hem pogut contemplar a la festa de Sant Roc, on es provava l'enginy i la fortalesa de la gent de la mar, remant als llaüts rasos d'aquells temps de veles, als quatre parells de rems que s'hi havien armat. La festa s'establia com a fet natural i lògic i maldam perquè no sols no es perdi sinó perquè'n hi hagi més. Enyoram l'olor de seu dels estrops i aquell aspecte dels homes suats amb la carn honestament cansada.

L'almirall mallorquí Antoni Barceló va propoure aquesta devoció entre la gent de mar que ell comandava, i això va ajudar encara més a popularitzar-la per aquí.

Sant Elm, l'antic patró dels mariners, va anar passant de moda i no li valgué la simpatia dels "cosins" del barri de Sant Pere de Ciutat. L'esglesieta on s'hi resava al sant, esdevingué taverna. Amb la construcció del Passeig Marítim fou traslladada, peça per peça, al seu lloc actual, on els diumenges, a hora de misses dites, hi van els desenfeinats del club a complir amb les seves consciències. Al pobre Sant Elm n'hi han passades de tot color, per això de ser un passat de moda.

PREGÓ DE LA FESTA DE LA MARE DE DÉU DEL CARME A CALA RAJADA. JULIOL 1990

La invocació dels agredits. Vos, Mare de Déu del Carme, per a molts de nosaltres sou una nouvinguda, fa cinquanta anys només que recalàreu en aquest port. Duita per mans de gent erudita en santorals o per omplir un buit a l'altar major d'una incipient parròquia d'arran de mar... Qui se'n recorda, ja! Sou aquí i sempre se us ha fet festa. Mercès per haver vingut, mercès a qui us va dur...

Però ens cal creure que ja hi éreu de sempre, perquè sou devoció que l'home pot entendre, sou membre humil i còmplice de la nostra humanitat, éreu aquí des de l'inici de la nostra història, heu romàs sempre al nostre entorn.

segueix..

I vet ací una narració que ens ajudarà, potser ens pugui ajudar a entendre el què Vos significau. Es tracta del reall remotíssim que a la Bíblia s'hi troba sobre la vostra presència predestinada entre nosaltres... "El poble d'Israel havia tornat a pecar. Déu envià Elies a castigar-lo. Aquest profeta, en el cor del qual hi cremava el foc del culte vertader, va trencar el cel amb el poder de la seva oració. Tres anys i mig sense que caigué una sola gota d'aigua sobre la terra. Penedits, torna Elies a intercedir per ells, i el Senyor escolta la seva oració. Elies puja al cim del Carmel, es postra en terra i resa amb fervor. Mana al seu criat que miri cap al mar. Puja i mira. No hi ha res. Torna a pujar; no hi ha res. Torna a pujar fins a set vegades. A la setena diu: Es beslluma un nuvolet petit com la mà d'un home i aquest núvol puja des de la mar. En ben poc temps es va ennuvoliar el cel i començà a bufar un vent fort, fins que caigué una pluja abundosa". Potser, n'hi ha que així ho interpreten, que aquesta sigui la primera intercessió de la Verge de part dels humans. Aquest nuvolet blanc... apareix a l'horitzó quan se'l reclama, perquè sempre, com ja hem dit, ha romàs entre nosaltres, és un dels fonaments de la religiositat en la nostra cultura. Però, ¿qui s'adona, avui, de la vostra presència?

Aquí compareguéreu també oportunament, acompanyant una etapa històrica on els remors de les canonades dels vaixells de guerra i les bombes dels avions ens havien fet entrar en temors de mort.

Ben al davant de la nostra cala, els "Jaume I", "Libertad", "Miguel de Cervantes", "Marqués de Comillas", bescanviaven amb els avions italians els seus mots de fum i foc. Les immenses columnes d'aigua que aixecaven les bombes cels avions ens tapaven la vista del terrible espectacle. Tenc el record de la gent amagada al soterrani de ca meva, que es considerava protegit dels canons pel talús de la carretera del far, braços estesos amb integral actitud de pregària, aborronada pel que semblava insuperable.

Hem parlat de la sequera de tres anys i mig, hem parlat de la pregària insistent del profeta Elies, i hem parlat i no hem parlat de Vos, nuvolet blanc, promesa de pluja en un cel blau. Però certament són uns altres els prodigis que us volem proposar, carmelitana senyora, i si en fóssim capaços us ho demanaríem set vegades set, tan greu és la cosa.

El món, avui, Mare de Déu, Vos ho sabeu molt bé, està molt tocat i ho està d'una malura tan greu i tan fonda que hi ha qui diu que no s'hi poden albirar tots els seus actuals i misteriosos designis. Per aquests redols us començarem a conèixer en els temps de les canonades fortes. D'una guerra particular es va passar a la major de les guerres que hom havia pogut imaginar. Arribàveu a punt! A tot arreu es va poder tocar amb les mans la infinita perversitat dels homes. L'home, com cap altra bèstia nascuda dins la naturalesa, ha esdevingut l'animal més perillós de la terra, el més

destructor, el més carnisser, le més traïdor i el més injust. Segueix una via il·lògica. Cap altra espècie al món es comporta com ell. Per això és que la vida en el món ha esdevingut tan perillosa, perquè "un home és un home", com ens adverteix Berthold Brecht en el seu famós poema.

Aquest és i ha estat sempre el món dels homes i qui el contempla l'entén o no l'entén, en tre o no en treu res en clar... generalment n'hi ha molts que copsen aquestes descripcions que tan negativament el pinten, s'assusten o es desesperen i abandonen la lluita. Un dels més destacats filòsofs contemporanis, un dels déus de la joventut revoltada del maig del 68, escriví una famosa obra i la va titular la "Nàusea", tots ja sabem de qui parlem, on expressa la repugnància que li fa haver de viure dins un món tan absurd. Molts d'altres avui es demanen, ¿per què ha d'existir aquest home que pot ésser tan perillós? ¿quin sentit té que aquest ser comprometi fins i tot la vida de l'Univers? ¿per què viure? ¿per què fer res i treballar pels altres?

Són molts d'anys de sequera els que venim patint, Mare de Déu de les canonades, de l'escapulari protector del foc etern i madona de la pluja abundosa. La humanitat està molt cansada d'esperar.

Fa dos mil anys que a les nostres esglésies, a cada missa, es renova i proclama l'esperança en la vinguda del Vencedor de tots els mals, del Vencedor de la mort. Us parlem del vostre fill, Mare de Déu de l'Esperança del Castell de Capdepera. Pens que la virtut que ens cal practicar és la que Vos representau, Mare de Déu del Castell, ens cal sobretot esperança per seguir creient en què la injustícia no pot tenir la darrera paraula en les nostres vides, ens cal esperança per creure que convé que continuem lluitant... ens cal esperança per sobreviure, Mare de Déu de l'Esperança del nostre Castell.

De l'esperança dels agredits. Després de la desgràcia hi ha qui plora de desesperança, de ràbia i de dolor, hi ha qui fins i tot flas-toma contra Déu, i d'altres n'hi ha que des del seu sofriment profund demanen l'ampar del seu pare celestial, sublimen aquest sofriment i fins i tot adoren i beneeixen aquest pare, perquè no el fan mai responsable dels seus dolors. Hi ha qui tot i contemplar el món i patint tant com qualsevol altre pugui patir, no es ret a la desesperança.

L'entronització de la raó com a bé suprem, per a uns ha començat essent il·lusió sens límit i ha acabat en desencant. Tot s'havia esperat de la raó que feia l'home autònom i el capacitava infinitament per vèncer les agressions del medi on havia de viure i per arribar a la bondat total, a l'emancipació de les condicions socioculturals que l'engrunaven. Als nostres temps, temps que alguns qualifiquen de post-moder, hi ha un corrent d'opinió força generalitzat que considera que l'home i la seva raó han esdevingut un gran fracàs.

El fracàs ens ha vingut del mal ús que l'home ha fet de la raó. Res no es pot dir contra la ciència, però molts de temors i recels aixeca de cada vegada més el mal ús que d'ella se'n fa. D'aquest fracàs se'n deriva l'abandó del camp de lluita per part de molts.

Però ens cal retornar a l'esperança en la raó, cal que contemplem avui els béns immensos que els homes han tret del seu enteniment.

Avui ja podem comprendre que Déu va posar la llavor del món, que el món començà a caminar de cap endavant fins al punt de fer possible que els homes hi habitàssim i poguéssim contemplar una obra tan complexa i tan immensa. A no ser un home, ¿qui es podria fer càrrec de tot això? Però l'home intel·ligent i evolucionat dels nostres dies ja pot entendre, a força de la contemplació d'aquesta meravella, que la llavor que va creixent necessita un cop de mà. Les agressions a la Natura són dificultats serioses que es posen en el projecte que Déu té sobre tots nosaltres... "Que la terra produeixi brots d'herba verda, amb llavors i arbres fruiters cadascun amb el seu fruit segons la seva pròpia llavor ...i Déu ho va veure i va trobar que era bo... Que brostin de la terra éssers animats segons la seva espècie, bèsties, rèptils i vivents de tota casta ...i Déu va veure que era bo" (Gènesi 1,11...) Tot això avui l'home ho comença a entendre gràcies a la raó. Tinguem per tant una mica més d'esperança, perquè ja no sols és Sant Francesc qui estima les flors boscanes i els germans llops. Avui, a la seva manera, hi ha més franciscans que mai.

La raó ha anat imposant un camí de diàleg per arribar a l'entesa i al consens, il·lusiona poder participar a una discussió ideal on es parteix del punt bàsic de que tots els subjectes involucrats en el diàleg aporten veritat i coneixements nous, útils i convenients per empreure un bell camí de concòrdia. És un altre punt més d'esperança!

Que la Història no torna mai cap enrera i que l'home va avançant de cap a una plenitud on el mal serà plenament vençut, és creença cristiana que s'avé amb doctrines filosòfiques agnòstiques actuals, en el punt que més interès té per a tots, és a dir, que el desig inabastable dels homes sols té una resposta total en la culminació d'aquesta història de l'emanació de l'home de totes les seves limitacions, fins i tot de la mort. I d'aquí ens en surt també esperança.

(El desig que és, segons determinats "nous filòsofs", una manca del caràcter essencial de l'home i no una qüestió banal i passatgera, deixa sempre l'home insatisfet).

¿Es, tal vegada, una ingènua esperança que del buit i del silenci que va deixar el maig francès en vagi sortint un sentiment nou,

que es materialitza en la necessària presència del Ser... de l'Absolut, tot i que aquest sentiment i aquest nou sistema s'emprenqui de la manera particularíssima amb què s'embrèn?

Es motiu d'esperança que la raó hagi arraconat una societat excessivament jeràrquica, excessivament retòrica i solemne, i hagi donat pas a una nova concepció de la vida més natural, sincera i democràtica, on floreixen nous valors com són el pacifisme, la tolerància, l'objecció de consciència, la democràcia participativa, l'ecologisme i la tendència a la derogació de tota casta de dogmatismes.

Avui hi ha autors que surten d'aquest terrible silenci i que ens diuen coses tan esperades i desitjades com les que ara transcriuré: "Tant de bo que hagués triomfat la divisa de la Il·lustració. Tant de bo que la raó moral s'hagués encarregat de la fonamentació dels deures -morals i jurídics- i de la legitimitat política, alliberant la religió d'aquestes càrregues. Déu hauria deixat de ser aquell "...por la gracia de Dios", per la gràcia del qual dominen els prínceps (...) Aquell que discrimina entre catòlics i no catòlics, entre patriotes i no patriotes. Lluny del camp de la dominació, dels deures, de la discriminació (...) Déu jugaria a la fi en el seu propi camp; el de la gratuïtat en lloc de la necessitat, el de la compassió en lloc del domini, el de la invitació a la felicitat en lloc del mandat, el de l'oferta d'identitat en front de la pretensió de convertir l'home en una cosa manipulable i útil als interessos dels qui en el món manegen els poders" (Adela Cortina, "Ètica mínima", 1989)

Aidau-nos, Mare de Déu, a seguir esperant aquesta vinguda del qui és principi i fi, del qui és el rei d'un reialme que té una història llarga, molts llarga! del qui té tota la saviesa per fer arribar la barca a bon port. Un senyor que és l'únic que pot anar esborrant del món, de la vida, tot el mal que l'home, per la seva condició d'immortal i lliure hi ha anat posant. Un cap de casa i casal que ressuscitant ens dona garantia de ressuscitats i de salvats.

Us demanam, Verge de totes les advocacions, que intercedigueu per nosaltres perquè no ens abandoni la bona fe en aquestes esperances que encara ens queden, però demanam també que ens guardi Déu Nostre Senyor de cofoïsmes, no fos cosa que ens creguéssim que com que tot ha d'acabar bé no cal que ens moguem de la cadira. L'home és sobretot lliure de seguir fent el bé, però també ho és de seguir fent el mal.

CLIMENT GARAU I ARBONA
juliol 1990

Gavadals de tendresa

dotzè

Era el migdia quan et despertares. Et trobares nuu dins el llit. No recordares res de la nit anterior. Tenies el cervell en blanc. Poc a poc et comparegueren imatges tèrboles, difuminades, com a vistes a través d'un corrent d'aigua, bellugadisses. Teo feia vetlla al peu del teu catre. Tu el veies i no el veies. Era una faluga tremolosa amb un ample somriure. Saberes que era ell per la veu quan et demanà si et trobaves bé. Tu ni contestares. Suraves sobre un buit nebulós, mancat per complet de lucidesa. Teo et duqué una tisana calenta, et negares a beure però ell t'obligà a beure-la. Tardares a tenir consciència de les coses, a veure-ho tot amb nitidesa, a copsar-ne el significat. Encara que et quedà un buit, una pàgina en blanc, un foli sense escriure: De la "esnifada" de cocaïna fins al despertar-te dins el llit. I ell omplí de paraules aquest espai en blanc de la teva memòria. Et contà, fil per randa, tot el que et passà, sense amagar-te res. Fins i tot es contà allò tan difícil, tan dur d'explicar, tan dur de comprendre quan no s'ha viscut, quan no s'ha sentit a totes les fibres de l'ésser l'enrampada de dos desigs contradictoris. Ni per un moment dubtà en contar-t'ho. Sabia que posava en perill la protecció que havia esdevingut per ell la teva presència. Sabia el que es jugava. N'era conscient de que podia encendre una foguera on podia cremar-se, però hi estava disposat a cremar, a que una flamarada fos el final d'aquell ésser que portava dintre, com una càrrega maulurada i obscena.

-Estaves narcotitzat, Carles. La dosi, encara que moderada, et produí un son profund. Havies perdut per complet la noció de les coses. Tenies adormits tots els principis vitals. El teu cos estava totalment al meu abast. De la mateixa manera que et vaig baixar del cotxe i et vaig pujar fins al llit, podia disposar de tu al meu antull. No trobaria oposició. Estaves en les meves mans. Per què "esnifares" la coca, Carles? Mira que jo m'hi vaig oposar, però tampoc podia imposar-me a la teva voluntat. Qui era jo per ordenar-te que no "esnifassis"? Durant les hores de vetlla vaig penedir-me moltes vegades de no haver sabut impedir que et drogassis. Em culpava del teu estat. En tenia recança. Em desassossegava força. I malgrat, al fons del meu ésser, el "jo" primari i morbós, el de la recerca dels plaers de la carn, el negatiu, el diferent, segons els llibres, fruïa amb la situació de tenir-te inconscient. I mentrestant, l'altre, el "jo" acomodat al redós de la teva protecció, l'agraït, l'alliçonat per tu dins l'amor i el respecte, el bo, el normal, el que havia après a estimar a estimar sense la febre del sexe, l'aprenent a viure en vida filial, es sentia dolorit i desconsolat de veure't amb aquell estat. Tot jo, Carles, era una barreja de sentiments encontres, de desigs contradictoris, amb lluita constant. Jo voldria, Carles, que per un moment et passàs arran del paladar tota la meva angoixa perquè en tastassis l'agrura. No sé fer callar en uns dies tots els bramuls d'uns anys, ni els endarrers que he anat encobeint amb calfreds d'aventura. No cal que t'expliqui

les causes de les causes perquè tu les saps. Tan bé com jo, les saps.

Tu el miraves, Carles, silenciós i els teus ulls l'interrogaven, callant callant. T'hi vessaven pels ulls totes les pors encobeïdes durant els dies que havíeu fet vida en comú.

-No temis, Carles. No va haver-hi un "jo" guanyador. Els dos hi posaren el millor que tenien. Els dos es despullaren d'egoïsmes i de tares. Vaig despullar-te perquè et sentissis còmode i el teu cos se'm presentà com un esplet de vida, d'existència, com un mapa antic ple de símbols i significats. No sabia com deturar l'esbranzida de la meva joventut davant la veritat de l'esplèndida maduresa del teu cos. Durant uns segons vaig nodrir-me l'esguard veient la teva nuesa. No temis, Carles, no vaig profanar el teu cos. Vaig esforçar-me per acaronar-te de respecte i de tendresa. L'únic afront, si fou afront, fou recórrer amb els llavis la geografia. Ara ja ho saps tot. Rebutja'm si vols, però no dubtis que t'he dit la veritat.

En aquell moment t'hagués agradat, de debò, volatilitzar-te, deixar d'existir com a cos tangible, tomar-te essència de núvol, glopada d'aire, camí d'orange, cadència de gavina, per enlairar-te, per pujar i fugir volant, volant, de totes les circumstàncies. I tanmateix, Carles, no deixaràs de banyar-te els peus en passar el riu, per molt que tanquis els ulls. L'aigua és allí. Cada qual sap quin pa l'associa i el menja per associar-se, però, el que tu sembla que no comprendràs mai, és que un pugui renunciar a associar-se per respectar el pa. En el fondo ets un egoïsta i passes a tot déu per la teva rasadora.

No t'ho acabaves de creure que Teo t'hagués respectat. Li digueres que no, dubtaves d'ell. En Teo no et mirava, però copsà, en les cadències de la teva veu, que no t'ho acabaves de creure, el que ell havia dit.

-Si fos la Goti no dubtaries.

Et va sorprendre aquella sortida, no la t'esperaves. El miraves. Ell també et mirà.

-A la Goti la creuries, a mi no. Per què, Carles? Creus que ella està menys pervertida que no jo? De veres, Carles, creus que el seu respecte i la seva estimació són més fermes i més sincers que la meva estimació i el meu respecte?

-Perdona'm, Teo. Jo no vull dubtar, ni de la teva sinceritat ni de la teva fermesa. Però al meu subconscient també hi ha un "jo" negatiu i egoïsta... un "jo" que està sempre a la defensiva. També visc l'angoixa de les contradiccions. No ets sol.

-Així no podem viure, Carles. O ens refiam un de l'altre o... jo me'n torn a la meva vida de perdulari.

-No ho consentiria. Facem un esforç. Vols?

-Jo sí que vull, de debò.

Tocaren a la porta. Teo baixà a obrir. Era la Virma. Ell s'oposà a que entràs, però no hi valgueren solfes. Entrà decidida i, com si conegués les tresques de la casa, enfilà l'escala cap el pis.

Recordes la seva entrada a la sala, Carles? Tu quedares estupefacte davant aquella presència inesperada. Et féu la impressió de que profanava el sant tabernacle de la teva llar.

Virma portava una túnica amplíssima, de gases flonges,

volàtils, que es movien àgils al ritme del seu pas, com ales d'una papallona posant-se de flor en flor. Li donava, la túnica, un aire de matrona voluminosa, d'alca vota mundana, d'abadessa dominadora, de Celestina moderna, d'encobridora d'amors il·lícits. Imposava la seva presència, inquietava, tenia reminiscències d'orgiàstiques sufocacions. Desbordava vitalitat, com a font que mai s'eixuga, que mou torrentades invasores de camps assaonats. Entrà decidida, preponderant, disposada a apuntar-se la superioritat, l'avantatge i la victòria final. L'envoltava un hàlit d'eròtica sensualitat.

Vengué cap a tu, Carles, dominant la situació. Aixecà un coixí que estava tirat al trespol, redreçà un quadre que penjava tort, aplegà uns calçons que es mastegaven sobre una estormia, posà el tap a una botella destapada... Posava ordre al desordre, o desordenant el vostre ordre, ves a saber... Parlava sense aturall, autoritària, com a priora amonestant la comunitat.

-Homes! Homes! El cap us vola ple de pardals. Sou l'absència d'harmonia, sou el desordre, sou l'anarquia... Quan aprendreu a viure ordenadament? Us creieu els amos d'un món que heu fet a la vostra mida. I no podeu viure, tanmateix, sense la dona a la casa, la criada a la cuina i l'amant al llit. Egòlatres?

Teo, recolzat al llindar del portal, feia la mitja. Tu no sorties de la sorpresa. Anaves a parlar.

-No, no diguis res, Carles. Ho sé tot tanmateix. Com? Ah! Al port no es parla més que de tu. Avui ets la riulla de tot déu. Al cérvol de banyam ramós li rebentà la vena del misticisme. L'èxtasi de la divina nocturnitat. La visió mística dels perversos del sexe. Les llatinades et sortien a bolics, com onades un dia de maror. Saltiris esquistos i resos a balquena. Un sant crist estampat entre una puta i un prostitut. Convertires la nit màgica de Sant Joan en un Divendres de dolor. Semblaves, m'han dit, un Bonjesús de rebaixes. Volies redimir-nos a tots? Tu? Tu, Carles? Tu convertit en redemptor dels perversos de la nit? Ai, Carles! Carles... Ets un frare llec, que no diu

missa, però que dóna el bec. I com el dónes el bec, Carles...!

Seguies atònic davant la presència inesperada de Virma. No aconseguies espolsar-te l'estupor. Immòbil dins el llit. La nuesa t'invalidava. Virma, amb el seu erotisme exuberant i l'excessiva plenitud dominadora, et tenia acorralat.

-Aixeca't, Carles.

I d'una estirada et llevà el tapament. Quedares per enter al seu abast. Et mirà de dalt a baix amb agitada delectació. T'electritzava amb la seva mirada. T'excitava. T'agafà de les mans per ajudar a incorporar-te. T'emboïcallà amb un llençol, lentament, fruit de refregar-te les mans pel cos, amb parsimònia, com si estàs officiant un ritus antic, pausat i definitiu. Virma era imprevisible.

-Et guardaré per quan perdis la vena redemptora. No vull esser salvada per tu. Vull perdre'm amb tu definitivament.

Virma t'abraçà. Tu, talment una mòmia egípcia, embolcallat amb el llençol, no podies fer cap moviment. Ella, com havia fet Goti la nit anterior, et passà els dits pels cabells, com si pentinant-te volgués tirar-te cap enrera tota la curolla redemptora que t'omplia el cap.

-El meu frare llec. No puc resistir la temptació de besar-te, Carles. Els teus llavis m'estiren com un imant poderós...

I Virma va besar-te. Els seus llavis es clogueren sobre els teus, possessius, devoradors. I altra vegada sentires l'enrampada de la impotència davant la fam insadollable d'aquella dona, que t'estirava cap a un sacrifici.

Teo posà punt final a la situació.

-Deixa'l, Virma. I ves-te'n! Carles necessita descansar.

-Que ho digui ell.

-Ho dic jo i basta.

-Per favor, Virma, ves-te'n.

I Virma us mirà als dos i amb un somriure irònic i superb sortí de la sala, baixà l'escala i sortí al carrer.

El sol torrava el cul a les llebres.

Joan Rai

Gimatges

170 CALA RATJADA

Playa son n oli

Fot. L. Roisin